

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 30 kwietnia 2019 r.
sprawy **J. J.**,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 27 września 2018 r., sygn. akt II AKa [...],
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w G.
z dnia 30 kwietnia 2018 r., sygn. akt V K [...],

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2018 r., sygn. akt V K [...], Sąd Okręgowy w G. uznał oskarżonego J. J. za winnego tego, że:

- w dniu 27 czerwca 2017 r. w P., pozbawił wolności swoje małoletnie dzieci E. J. urodzoną [...] 2015 r. i T. J. urodzonego [...] 2014 r., przetrzymując je i stosując wobec nich przemoc, poprzez przystawianie im do skroni, gardła i brzucha noża, czym dodatkowo naraził dzieci na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, pomimo że ciążył na nim jako ojcu obowiązek opieki nad małoletnimi dziećmi narażonymi na niebezpieczeństwo, tj. czynu z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 189 § 1 k.k. i art. 160 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na zasadzie art. 160 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał go

na karę 2 lat pozbawienia wolności,

- w dniu 27 czerwca 2017 roku w P., kierował wobec K. G. groźby popełnienia na jej szkodę przestępstwa zabójstwa, a groźby te wzbudziły u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. czynu z art. 190 § 1 k.k. i za to na zasadzie art. 190 § 1 k.k. skazał go na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,
- w dniu 27 czerwca 2017 roku w P., w związku z podjętą przez K. G. interwencją na rzecz ochrony bezpieczeństwa E. J., poprzez zadanie uderzenia nożem w dłoń spowodował u K. G. obrażenia ciała w postaci rany ciętej dłoni, które to obrażenia naruszyły czynności narządów ciała K. G. na okres nieprzekraczający 7 dni, tj. czynu z art. 157 § 2 k.k. i za to na zasadzie art. 157 § 2 k.k. skazał go na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,
- tego, że w dniu 27 czerwca 2017 r. w P., stosował wobec umundurowanych funkcjonariuszy Komisariatu Policji w P. sierż. szt. A. S., sierż. szt. X. Y. oraz umundurowanych funkcjonariuszy Komisariatu Policji w R. post. R. K. i sierż. K. S. przemoc fizyczną, polegającą na kopaniu i szarpaniu, w celu zmuszenia ich do zaniechania prawnej czynności służbowej polegającej na jego zatrzymaniu, w wyniku czego sierż. szt. A. S. doznała obrażeń ciała w postaci skręcenia i naderwania lewego nadgarstka, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów jej ciała na okres nieprzekraczający 7 dni, tj. czynu z art. 224 § 2 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 224 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. Sąd Rejonowy orzekł karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, na poczet której, na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył okres jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 30 czerwca 2017 r. godz. 12.05 do dnia 30 kwietnia 2018 r.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora, pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych i obrońcy, Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 27 września 2018 r., sygn. II AKa [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uznał oskarżonego za winnego tego, że w dniu 27 czerwca 2017 r. w P., w celu zmuszenia przybyłych na interwencję funkcjonariuszy Policji do określonego zachowania się polegającego na zaniechaniu przez nich czynności służbowej jego zatrzymania oraz spełnieniu

jego żądań, przetrzymywał w charakterze zakładników swoje małoletnie dzieci E. J. i T. J., a nadto grożąc użyciem wobec nich przemocy, poprzez przystawianie do ich skroni, gardeł i brzucha noża, naraził ich na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, pomimo ciążyącego na nim jako ojcu obowiązku opieki nad nimi, czym wyczerpał ustawowe znamiona przestępstwa z art. 252 § 1 k.k. i art. 160 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 252 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazuje go na karę 3 lat pozbawienia wolności; nadto wymierzył nową karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, na poczet której, na mocy art. 63 § 1 k.k., zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie. W pozostałym zakresie wyrok Sądu Okręgowego utrzymano w mocy.

Kasację od tego prawomocnego wyroku wniosła obrońca skazanego zarzucając w niej:

1. rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 252 § 1 k.k., mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a polegające na jego błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego i przyjęciu, że czyn wyczerpał znamiona przestępstwa polegającego na braniu i przetrzymywaniu zakładnika, podczas gdy prawidłowa wykładnia ww. przepisu prowadzi do konstatacji, iż dla możliwości przypisania przestępstwa z ww. przepisu konieczne jest określenie celu, który miał realizować sprawca, a polegającego na zmuszeniu do określonego zachowania, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, a zatem czyn skazanego nie wypełnił normy z art. 252 § 1 k.k.,
2. rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 252 § 1 k.k., mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a polegające na błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu ww. przepisu do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, poprzez przyjęcie, iż przestępstwo z art. 252 § 1 k.k. może zostać zrealizowane także wtedy, gdy „cel” w jakim sprawca bierze zakładnika i przetrzymuje zakładnika nie istnieje w chwili rozpoczęcia realizacji czynu zabronionego, podczas gdy dla realizacji przestępstw kierunkowych wymagane jest ustalenie oraz przypisanie sprawcy zamiaru bezpośredniego kierunkowego w chwili przystąpienia do realizacji czynu,

3. rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 252 § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 2 k.k., poprzez zaniechanie przez Sąd Apelacyjny dokonania oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez skazanego, z uwzględnieniem enumeratywnie wskazanych kwantyfikatorów stopnia społecznej szkodliwości czynu,
4. rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 252 § 1 k.k. w zw. z art. 190 k.k., mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia poprzez utrzymanie w mocy przez Sąd drugiej instancji wyroku Sądu pierwszej instancji, w zakresie przypisania skazanemu czynu z art. 190 k.k., podczas gdy przepis pozostający w zbiegu niewłaściwym z art. 252 § 1 k.k., poprzez zastosowanie zasad wyłączenia wielości ocen, winien być wyeliminowany z opisu czynu, albowiem zgodnie z zasadą konsumpcji ulega pochłonięciu przez normę opisaną, w treści art. 252 § 1 k.k.,
5. rażące naruszenie prawa procesowego, a to art. 7 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., podczas wydanie wyroku o charakterze reformatoryjnym, a polegające na braku wszechstronnego ustosunkowania się do zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy oraz wybiórczym, pozbawionym wnikliwej analizy ich rozpoznaniu i nieustosunkowaniu się do zawartych w apelacji argumentów, co w konsekwencji doprowadziło do poczynienia błędnych ocen i ustaleń, nieznajdujących oparcia w całokształcie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a przejawiających się w:
 - a) zaniechaniu ustosunkowania się przez Sąd odwoławczy do zarzutu dotyczącego ustaleń faktycznych, w zakresie woli i świadomości dzieci, co do pozbawienia wolności oraz tego czy chcą pozostawać przy ojcu i całkowitym pominięciu analizy ww. okoliczności podczas wyrokowania;
 - b) zaniechaniu szczegółowego przeanalizowania i odniesienia się do podniesionych, w apelacji obrońcy zarzutów dotyczących ustalenia świadomości i woli sprawcy w zakresie pozbawienia wolności i przetrzymywania swych dzieci i całkowitym pominięciu analizy zamiaru, który miałby towarzyszyć skazanemu w chwili czynu, pozostawiając powyższe ustalenia poza zakresem swojej analizy, czym spowodował konieczność wysuwania domysłów w powyższym zakresie;
 - c) zaniechaniu przez Sąd drugiej instancji - podczas dokonywania zasadniczej

zmiany, w zakresie przypisywania sprawcy celu działania - wskazania szczegółowych dowodów, które miałyby świadczyć o realizacji znamion z art. 252 § 1 k.k., w szczególności biorąc pod uwagę, iż Sąd odwoławczy, w treści uzasadnienia wskazał, iż nie kwestionuje ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, które w istocie prowadziły do wykazania braku działania znamiennego celem, a jednocześnie dokonał przypisania sprawcy przestępstwa kierunkowego, nie wskazując dowodów, które miałyby uzasadniać powyższe ustalenia,

6. rażące naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., poprzez dokonanie przez Sąd odwoławczy własnych ustaleń faktycznych, zasadniczo odmiennych od ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji, bez rozważenia wszystkich okoliczności sprawy przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść skazanego, a to poprzez całkowite pominięcie przez Sąd drugiej instancji niekwestionowanych jako wiarygodne - dowodów przeprowadzonych przed Sądem pierwszej instancji - z nagrania interwencji policji oraz z zeznań wszystkich świadków zdarzenia, z których wynikało, iż oskarżony nie wysuwał żadnych żądań w zamian za wypuszczenie ze swych rąk dzieci, a nadto przyjęcie odmiennych ustaleń na tę okoliczność (także w zakresie zamiaru oskarżonego), niż wynikające z argumentacji Sądu pierwszej instancji, bez wszechstronnego, zgodnego z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego odniesienia się do całokształtu materiału dowodowego,
7. rażące naruszenie art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., poprzez niewłaściwe rozważenie przez Sąd odwoławczy okoliczności, na którą został złożony przez obrońcę oskarżonego wniosek dowodowy, a w konsekwencji uznaniu, iż decyzja w zakresie jego oddalenia przez Sąd pierwszej instancji była prawidłowa, poprzez przyjęcie, iż Sąd I instancji dysponował wystarczającym materiałem dowodowym na okoliczność ustalenia, iż skazany zażywał dopalacze, podczas gdy wniosek dowodowy miał na celu wykazanie nie samego faktu zażywania substancji psychoaktywnych, ale zmieszania ich w inkryminowanym dniu z lekami na zmniejszenie masy ciała, co miało doprowadzić do powstania reakcji chemicznej o charakterze nieprzewidywalnym dla skazanego, a w konsekwencji usprawiedliwionego okolicznościami

wyłączenia jego świadomości - co naruszyło realnie prawo skazanego do obrony, 8. rażące naruszenie prawa procesowego, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., a przejawiające się w sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób nieodpowiadający wymogom jemu stawianym, albowiem sporządzone zostało bez szczegółowego odniesienia się do wszystkich podniesionych zarzutów i omówienia przyczyn ich bezzasadności.

W konkluzji kasacji obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w [...] oraz wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniosł o oddalenie jej jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało oddalenie jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

I tak, niezasadne okazały się zarzuty dotyczące wadliwego zastosowania art. 252 § 1 k.k. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Apelacyjny wskazał cel, jaki – w świetle jego stanowiska – przyświecał skazanemu biorącemu swoje dzieci w charakterze zakładnika, mianowicie celem tym było zmuszenie interweniujących funkcjonariuszy Policji do odstąpienia od czynności zatrzymania go. W ocenie Sądu Najwyższego nie jest sprzeczne z hipotezą art. 252 § 1 k.k. założenie, że cel ten pojawiał się już w chwili pozbawienia dzieci wolności, trafnie odróżniając przetrzymywanie zakładnika od wzięcia zakładnika. Rozważania Sądu Apelacyjnego w tym względzie są więc poprawne.

Całkowicie chybiony jest też zarzut dotyczący rzekomego pominięcia zbiegu niewłaściwego przepisów między typem czynu zabronionego z art. 252 § 1 k.k. a typem czynu zabronionego z art. 190 § 1 k.k. W każdym razie przyjęcie kwalifikacji z art. 252 § 1 k.k. w stosunku do czynu z pkt I wyroku Sądu Okręgowego w żaden sposób nie mogło zmienić oceny zachowań opisanych w pkt II tego wyroku, tj. gróźb pozbawienia życia kierowanych do K. G.. Jak się zdaje, obrońca nie odróżnia dorozumianej groźby stanowiącej składnik każdej sytuacji przetrzymywania zakładnika celem zmuszenia innej osoby do określonego zachowania, od wyraźnej, niezależnej od wzięcia zakładnika groźby

pozbawienia życia, która stała się treścią zarzutu z pkt II zaskarżonego wyroku. W każdym razie Sąd Apelacyjny nie dopuścił się w tym względzie błędu.

Chybione są też zarzuty dotyczące nierozważenia przez Sąd Apelacyjny zarzutów dotyczących rzekomej woli dzieci pozostawiania przy ojcu i świadomości pozbawienia wolności oraz zamiaru skazanego co do pozbawienia ich wolności. Jak ustalił Sąd Okręgowy, dzieci płakały w czasie zdarzenia, wzywały matkę i nakłaniały ojca do odejścia. Nie ma wątpliwości i trafnie nie miał ich także Sąd Apelacyjny, że pozbawienie ich wolności przez ojca nastąpiło wbrew ich woli. Jasne jest też to, że skazany pozbawił swe dzieci wolności świadomie i z zamiarem. Choć kwestie te istotnie zostały tylko zasygnalizowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie ma wątpliwości, że ten mankament nie miał wpływu na treść rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego.

Nietrafny okazał się też zarzut dotyczący błędu co do ustaleń faktycznych rzekomo dokonanych samodzielnie przez Sąd Apelacyjny. Jak wynika z analizy uzasadnienia zaskarżonego wyroku i wyroku Sądu Okręgowego, stanowiska Sądów obu instancji nie różniły się w zakresie ustaleń faktycznych, lecz co do ich oceny prawnej. Nie można zatem doszukać się w postępowaniu Sądu Apelacyjnego naruszenia art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. czy art. 433 § 2 k.p.k.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia był – i trafnie został oddalony przez Sąd Apelacyjny – wniosek dowodowy, o którym mowa w zarzucie pkt 7 kasacji. Okoliczności dotyczące stanu świadomości oskarżonego w chwili czynu i jego poczytalności zostały kompleksowo zbadane przez biegłych psychiatrów, w tym pod uwagę wzięto zażycie przez skazanego dopalaczy i ich działanie na jego psychikę. Wniosek obrońcy zmierzające do ponownego badania tych okoliczności trafnie został uznany jako w sposób oczywisty zmierzający do przedłużenia postępowania i oddalony.

Konkludując, w ocenie Sąd Najwyższego nie potwierdziły się zarzuty podniesione w treści kasacji, w szczególności kontrola odwoławcza Sądu Apelacyjnego jawi się jako sprawowana rzetelnie i wnikliwie.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.